

Retouradres: Postbus 8 3300 AA DORDRECHT

Aan
de gemeenteraad

Datum 2 oktober 2018
Ons kenmerk STD/2168840
Begrotingsprogramma Milieu en duurzaamheid
Bijlage(n) 1
Betreft RAADSINFORMATIE inzake dossier Chemours en DuPont

Samenvatting

Door middel van deze brief informeren wij uw raad over de stand van zaken op de diverse deelterreinen van het dossier Chemours en DuPont.

Inleiding

Uw raad wordt door ons periodiek geïnformeerd over de stand van zaken op de diverse deelterreinen van het dossier Chemours en DuPont. De laatste raadsinformatiebrief over dit onderwerp dateert van 15 mei 2018 (RIS-nummer 2181165). Deze raadsinformatiebrief geeft inzicht in de ontwikkelingen sindsdien.

Doelstelling

Door middel van deze raadsinformatiebrief stellen wij uw raad in de gelegenheid kennis te nemen van de laatste stand van zaken van het dossier Chemours en DuPont. Wij richten ons in dit dossier op het zoveel mogelijk terugdringen van de uitstoot van schadelijke stoffen, het ontwikkelen van kennis over dergelijke stoffen, waar nodig door het uitvoeren van (aanvullende) onderzoeken en voor zover noodzakelijk het aanpakken van de gevolgen van het vrijkomen van schadelijke stoffen. Dit doen we in het belang van een gezonde leefomgeving voor onze inwoners en het voorkomen van dit soort situaties in de toekomst.

Stand van zaken/de feiten

Overzicht van tussentijds doorgestuurde documenten

In de raadsinformatiebrief van 15 mei 2018 hebben wij uw raad geïnformeerd over de stand van zaken op dit dossier. In de tussentijd zijn de volgende documenten ter informatie doorgestuurd aan uw commissie Fysieke Leefomgeving:

- het rapport en de aanbiedingsbrief van het RIVM van 14 mei 2018 over het herzien van de risicogrenswaarden voor PFOA in grond en grondwater;
- de brief van gedeputeerden Janssen en Vermeulen aan Provinciale Staten van 15 mei 2018 inzake de advieswaarde voor GenX in oppervlaktewater;
- het persbericht van 5 juni 2018 over de uitkomsten van regionaal bodemonderzoek naar PFOA;
- de brief van Rijkswaterstaat aan Chemours van 12 juni 2018 over het onderzoek naar de directe lozing van PFOA op de rivier;
- de brief van gedeputeerden Janssen en Vermeulen aan Provinciale Staten van 19 juni 2018 over het aanscherpen van de vergunning voor de uitstoot van GenX;
- het advies van het college op het voornemen van Gedeputeerde Staten om de vergunning voor de uitstoot van GenX aan te scherpen;

Gemeentebestuur
Spuiboulevard 300
3311 GR DORDRECHT
T 14078
F (078) 770 8080
www.dordrecht.nl

Contactpersoon
E. Hoff
T (078) 770 4837
E e.hoff@dordrecht.nl

DOSSIER

Afschrift:

- secretaris Adviescommissie
SK Dordrecht Oost 1^e etage

Datum 2 oktober 2018
Ons kenmerk STD/2168840

- de brief van de minister en de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu aan de Tweede Kamer van 26 juni 2018 over het ILT-rapport van het onderzoek naar de afvalstromen van Chemours en de reactie van het college daarop;
- het tussenbericht van het RIVM van 9 juli 2018 over het moestuinonderzoek naar GenX en PFOA en het persbericht daarover;
- de brief van gedeputeerden Janssen en Vermeulen aan Provinciale Staten van 25 juli 2018 over de ontwerpbeschikking voor het aanscherpen van de vergunning voor de uitstoot van GenX
- het RIVM-rapport GenX en PFOA in grond en irrigatiewater in moestuinen rondom DuPont Chemours en de aanbiedingsbrief van 17 september 2018 en het gezamenlijk persbericht daarbij.

Bodemverontreiniging

Begin juni zijn de uitkomsten van het regionaal bodemonderzoek gepubliceerd. Uit het onderzoek blijkt dat PFOA in een groot deel van de regio Zuid-Holland Zuid in de bodem wordt aangetroffen. Op de meeste plekken is de gemeten hoeveelheid PFOA laag. In dezelfde periode heeft het RIVM de risicogrenswaarden voor PFOA in de bodem bijgesteld op basis van de laatste inzichten. Dat leidt met name tot een forse aanscherping van de strengste waarde voor het gebruik 'wonen met moestuin'. Buiten een kleine zone direct rond de fabriek, voornamelijk over het omliggende bedrijventerrein, voldoet de grond in Dordrecht ruimschoots aan de aangescherpte norm.

Naar aanleiding van het regionale bodemonderzoek is de handreiking voor het grondverzet binnen de regio geactualiseerd. Vanuit gemeentelijke projecten wordt duidelijk dat de afvoer van verontreinigde grond soms moeizaam verloopt. De bodemadviseurs van de betrokken gemeenten en de Omgevingsdienst werken aan het verbeteren daarvan. De nieuwe situatie zal echter ook door de markt moeten worden opgepakt. In dat kader is het zeer wenselijk dat er landelijk beleid komt op deze groep van stoffen, zodat er landelijk een gelijk speelveld komt. Nu kan het gebeuren dat grondreinigers partijen sterk verontreinigde grond weigeren omdat er ook een beetje PFOA in zit. Met die wetenschap kunnen ze dergelijke grond op dit moment buiten onze regio niet afzetten. Landelijk beleid zou deze situatie kunnen doorbreken. Een oproep hiertoe heeft het college, mede namens de 17 Zuid-Holland Zuid gemeenten, gedaan in een brief aan de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu van 11 september 2018. Deze brief is bijgevoegd.

Het RIVM is in maart 2018 gestart met aanvullend onderzoek naar grond en irrigatiewater uit de moestuinen waar eerder de gewassen waren onderzocht. In juli hebben we hierover een tussenbericht uitgedaan, omdat op enkele locaties in Papendrecht en Sliedrecht sterk verhoogde concentraties PFOA en/of GenX in het opgevangen regenwater en/of slootwater werden aangetroffen. Uit voorzorg is toen het advies gegeven om op die locaties dit water niet als irrigatiewater voor de moestuin te gebruiken.

Het RIVM heeft het onderzoek in september afgerond. Het RIVM constateert dat de bodem van alle onderzochte locaties geschikt is voor moestuingebruik. Aan de hand de verhoogde concentraties die op enkele plekken in het irrigatiewater zijn aangetroffen heeft het RIVM berekend hoe lang het duurt voordat met gebruik van dit water de bodem dermate verontreinigd raakt dat het gebruik als moestuin een risico voor de gezondheid kan vormen. Dat blijkt vele tientallen jaren te duren. Daaruit concludeert het RIVM dat het irrigatiewater gebruikt kan worden voor de moestuin. Het eerdere advies is daarmee niet meer van kracht.

Datum 2 oktober 2018
Ons kenmerk STD/2168840

Het advies van maart 2018 over het eten uit eigen tuin blijft onveranderd. Op basis van de huidige risicogrenzen zijn de gewassen uit de onderzochte tuinen geschikt voor consumptie. Wel adviseert het RIVM gewassen uit moestuinen binnen een straal van één kilometer rond de fabriek met mate (niet te veel, niet te vaak) te eten. De reden voor dat advies is dat omwonenden ook via de lucht en het drinkwater met de stoffen in aanraking komen of zijn gekomen. Bij deze berekeningen gaat het RIVM er van uit dat mensen hun hele leven lang uit hun eigen moestuin eten (100% van de groente- en 50% van de aardappelconsumptie).

Naar aanleiding van de verhoogde concentraties die op enkele plekken in het slootwater zijn aangetroffen starten de betrokken waterschappen Rivierenland en Hollandse Delta met het monitoren van het oppervlaktewater, om een beter beeld te krijgen van de aanwezigheid van deze stoffen en hoe dit zich in de tijd ontwikkelt.

Vergunningen en toezicht

Beide bedrijven hebben begin april 2018 een aanvraag voor een nieuwe milieuvergunning ingediend bij de DCMR Milieudienst Rijnmond. Op basis van een beoordeling daarvan en van de adviezen van de diverse betrokken overheden heeft de DCMR half juli aan beide bedrijven een lange lijst van aanvullingen gevraagd. Naar verwachting duurt het nog enkele maanden totdat de gevraagde informatie compleet is.

Vanwege de splitsing van beide bedrijven ligt er van de DCMR ook een verzoek aan uw raad voor een verklaring van geen bedenkingen om DuPont als tweede risicovol bedrijf op deze locatie toe te staan. Mede namens uw raad hebben wij ook om aanvullende informatie voor dit onderdeel gevraagd. Als de gevraagde informatie beschikbaar komt dan zullen wij uw raad adviseren over de gevraagde verklaring. De verklaring is nodig om te komen tot twee nieuwe milieuvergunningen.

Op 10 september 2018 heeft Chemours aangekondigd nieuwe investeringen te gaan doen om de milieubelasting van de fabrieken hier in Dordrecht drastisch te verminderen. In twee jaar tijd wil Chemours de uitstoot van GenX-stoffen met ten minste 99% verminderen. In de fase daarna, doorlopend tot 2030 wil Chemours de uitstoot van alle organische en gefluoreerde stoffen met 99% terugdringen. Het college ziet deze aankondiging als een positieve ontwikkeling en een goede stap van het bedrijf. Dit is waar we de bedrijven de afgelopen jaren op hebben aangesproken. Het college vindt dat deze stoffen niet in ons milieu thuishoren. We zullen de bedrijven nauwgezet volgen in het waarmaken van deze plannen en ze daar, indien nodig, op aanspreken. De wens van Chemours is om deze plannen ook onderdeel te maken van de nieuwe milieuvergunning. Wat dat voor het lopende vergunningproces betekent is nog niet duidelijk.

In de raadsinformatiebrief van 15 mei 2018 hebben wij u gemeld dat er nog geen uitspraak was in het beroep tegen de eerdere aanscherping van milieuvergunning voor de uitstoot van GenX. Op 28 juni 2018 heeft de rechtbank Den Haag uitspraak gedaan in deze zaak. Chemours heeft in haar beroep tegen de aanscherping van de uitstoot van de stof E1 gelijk gekregen. Daarmee is de aanscherping minder vergaand geworden. Oasen heeft in haar beroep om verdergaande eisen geen gelijk gekregen. De rechtbank heeft geoordeeld dat er met de kennis van dat moment over de stof FRD-903 geen aanwijzingen zijn dat lozing van de daarvan toegestane hoeveelheid tot nadelige gevolgen leidt voor het milieu en de volksgezondheid. De

Datum 2 oktober 2018
Ons kenmerk STD/2168840

lozing van FRD-903 op het riool is met deze aanscherping van 6.400 naar 2.035 kg per jaar teruggebracht.

Op 25 juli 2018 heeft de provincie met een ontwerpbesluit een verdere aanscherping van de uitstoot van GenX aangekondigd. Dat gebeurt op basis van een voorlopige milieukwaliteitsnorm voor GenX in het oppervlaktewater die op 18 mei 2018 door de minister van Infrastructuur en Waterstaat is afgegeven.

Conform het ontwerpbesluit moet de lozing van GenX op het riool van 2.035 naar 148 kg per jaar worden teruggebracht. Chemours heeft in een reactie laten weten dat het verwacht per 1 januari 2019 aan deze nieuwe eis te kunnen voldoen, dankzij de nieuwe filterinstallatie met de koolstofbedden.

In de brief van 15 mei 2018 hebben wij uw raad geïnformeerd over een dwangsom die de provincie aan Chemours heeft opgelegd voor het onvergund lozen van PFOA. Daarop is een bezwaarprocedure gevolgd, zijn nieuwe constatering gedaan en heeft Chemours een dwangsombedrag van in totaal € 1 miljoen verbeurd. Per brief van 7 september 2018 hebben de betrokken gedeputeerden Provinciale Staten hierover geïnformeerd. Deze brief is bijgevoegd.

Overige onderzoeken

De Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit (NVWA) is in juni een onderzoek gestart in de Alblasserwaard naar het vóórkomen van PFOA en GenX in (kuil)gras, melk, andere zuivelproducten en eieren. Aanleiding voor dit onderzoek is het regionale bodemonderzoek, waarbij in een deel van de Alblasserwaard relatief hoge concentraties PFOA in de bodem zijn aangetroffen. We verwachten de uitkomsten in de loop van het vierde kwartaal.

De Europese autoriteit voor voedselveiligheid (EFSA) werkt al enige tijd aan een nieuwe gezondheidskundige grenswaarde voor PFOA. EFSA heeft in 2008 voor het laatst een waarde bepaald voor de hoeveelheid PFOA die een mens per dag binnen mag krijgen. Omdat er geen actuele waarde was heeft het RIVM in 2016 een nieuwe grenswaarde voor PFOA afgeleid (89 nanogram per milliliter bloedserum). In diverse vervolgonderzoeken en afleidingen van grenswaarden (bijvoorbeeld die voor bodem) is een relatie gelegd met de gezondheidskundige grenswaarde. Het is nog niet bekend welke nieuwe waarde de EFSA zal vastleggen en wanneer dit bekend zal worden gemaakt. Mocht deze waarde strenger zijn dan de waarde die in 2016 door het RIVM is afgeleid, dan zal het RIVM een nieuwe beoordeling maken van de door hen uitgebrachte onderzoeken en adviezen over dit onderwerp.

Aansprakelijkstelling

Per brief van 23 februari 2018 (RIS-nummer 2124148) hebben wij uw raad geïnformeerd over de aansprakelijkstelling van Chemours en DuPont voor de gevolgen van de uitstoot van PFOA en GenX. Op 20 april 2018 hebben de drie gemeenten met beide bedrijven gesproken over de door de gemeenten gemaakte kosten en de eventueel nog te maken kosten die verband houden met de emissies van PFOA en GenX. Dat gesprek had een verkennend karakter en heeft geen positief resultaat voor de gemeenten opgeleverd. Samen met Papendrecht en Sliedrecht hebben we het Juridisch Kennis Centrum (JKC) opdracht gegeven om de civiel- en bestuursrechtelijke mogelijkheden, aansprakelijkstelling en sanering op grond van de Wet bodembescherming verder te onderzoeken. Daarbij richten we ons met name op de problematiek van de verontreiniging van de bodem en het grondwater. Het JKC werkt hierbij samen met Pels Rijcken & Droogleeuw Fortuijn advocaten en notarissen.

Datum 2 oktober 2018
Ons kenmerk STD/2168840

Beeld uit de wijk

De Burenraad vergadert eens in de drie maanden met de directie van Chemours en Dupont. De verslagen van deze vergaderingen staan op www.burenraad.nl. Op verzoek van de Burenraad hebben beide bedrijven besloten om een groene haag van ongeveer 350 meter lang aan te planten tussen het bedrijf en de Baanhoekweg. De Burenraad heeft ook plannen ingediend om de rest van het terrein van Chemours/DuPont te vergroenen. De gemeente onderhoudt contact met de voorzitter van de Burenraad.

De wijkmanager heeft regelmatig contact met het wijkcomité Merwepolder. Samen met de bewoners zal de gemeente een plan ontwikkelen om een aantal kansen in de wijk te verzilveren. De gesprekken hiervoor zijn opgestart en in de wijk zijn wijkterrassen georganiseerd om in gesprek te gaan met de bewoners. In oktober is er een bewonersavond georganiseerd door het wijkcomité met als doel ontmoeten, informeren over het wijkplan en horen wat er speelt. Het wijkplan is gebaseerd op drie lijnen: een vitale en actieve wijk, een groene en aantrekkelijke wijk en wat speelt er in de wijk. Ondertussen is ook een start gemaakt om gezamenlijk met de bewoners zaken op te pakken. Aan de Boterdiepstraat is door de gemeente in overleg met het wijkcomité een "pluktuin" gerealiseerd. In overleg met de wijkmanager stelt de Vogelvereniging Volière één dag per week haar clubgebouw open voor de wijk. Op deze manier ontstaat er een soort buurthuis. De proef duurt zolang er voldoende belangstelling is. Hiernaast is het initiatief gestart in samenwerking met Jantje Beton met als doel kinderen meer buiten te laten spelen. In overleg met buurtbewoners en kinderen wordt onderzocht wat hiervoor nodig is in de wijk. Bijvoorbeeld meer speelplekken of meer activiteiten organiseren. Dit initiatief past in de lijn het imago te verbeteren voor de bewoners van de wijk.

Kosten en dekking

Over de kosten van het moestuinonderzoek en het regionale bodemonderzoek hebben wij uw raad eerder geïnformeerd. De kosten van de aansprakelijkstelling kunnen wij nog moeilijk inschatten. Deze kosten worden gedeeld met Papendrecht en Sliedrecht.

Duurzaamheid

Directe aanleiding voor dit dossier is onze zorg voor de gezondheid en veiligheid in de (ruime) omgeving rond Chemours en DuPont. Wij willen de gezondheid en veiligheid duurzaam garanderen en richten ons onder meer op het zoveel als mogelijk terugdringen van de uitstoot van schadelijke stoffen door de bedrijven, het ontwikkelen van kennis over schadelijke stoffen, het waar nodig uitvoeren van onderzoek naar blootstelling in het verleden en het zo mogelijk voorkomen van dit soort situaties in de toekomst.

Communicatie en inclusief beleid

Ook in de afgelopen periode hebben wij bij diverse gelegenheden de problematiek en vervolgstappen besproken met de betrokken overheden en met de directies van beide bedrijven. Onze inzet blijft gericht op het in gesprek blijven met beide bedrijven, de betrokken overheden en de wijk.

Via www.dordrecht.nl/pfoa blijven wij alle informatie over dit dossier publiceren. Daarnaast zetten we ook diverse andere gemeentelijke kanalen in, zoals Gemeentenieuws en social media. Op onderwerpen informeren we doelgroepen rechtstreeks.

Datum 2 oktober 2018
Ons kenmerk STD/2168840

Wij blijven uw raad periodiek informeren over de stand van zaken op dit dossier. Wanneer er tussentijds informatie komt, sturen wij dit door aan de leden van de commissie Fysieke Leefomgeving.

Tijdspad, vervolg en evaluatie

Hierboven is bij de diverse lopende trajecten de planning (voor zover bekend) aangegeven.

Bijlagen

1. brief van college aan de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat van 11 september 2018 met het verzoek tot het opstellen van een landelijk beleidskader voor PFAS;
2. brief van de gedeputeerden Janssen en Vermeulen aan Provinciale Staten van 7 september 2018 over de dwangsom aan Chemours in verband met het lozen van PFOA.

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Het college van Burgemeester en Wethouders

M.M. van der Kraan
secretaris

A.W. Kolff
burgemeester